

Ni zaštita u obliku statusa zaštićenih dijelova prirode više nije nikakva garancija očuvanja prirode.

Priroda se zakonima mora štiti primarno od ljudske djelatnosti, a štiti se za "buduća pokoljenja". Zakonodavno, postiže se to u tri stupnja. Najniži stupanj je oznaka parka prirode što su prostori prirodne ljepote u kojemu su ljudske aktivnosti poput ekonomske, turističke, sportske i sl. dozvoljene, ali bez narušavanja sklada okoliša. Nacionalni park drugi stupanj, a radi se o zaštićenom prostoru posebne ljepote i dobre prirodne očuvanosti u kojima obitavaju biljke i životinje, a gdje su ljudski utjecaji ograničeni. Nacionalni park se ističe svojim jedinstvenim biljnim i životinjskim svijetom i prirodnim rijetkostima. Treći i najviši stupanj zaštite prirode je strogi rezervat, odnosno područje u kojem je priroda neizmijenjena ili neznatno izmijenjena ljudskom djelatnošću. U rezervatima je zabranjena svaka djelatnost i obavljanje bilo kakvih radova koji bi mogli narušiti slobodnu evoluciju prirode.

Hoće li neko područje dobiti zaštitu kojeg od navedenih stupnjeva često je ekonomsko pitanje. Poznat je tako primjer kornatskog otočja gdje u istom vidokrugu vidimo Nacionalni park (Kornati), Park prirode (Telašćica) te između njih otok Žut koji nema nikakav status, premda se ni po čemu ne razlikuje od područja kojima je okružen. Naime, kada su u vrijeme Jugoslavije, Kornati stekli status Nacionalnog parka, otok Žut ostao je izvan jer je bivša država imala za taj otok komercijalne turističke planove koji nikada nisu realizirani.

Donedavno još, podrazumijevalo se da je gradnja u nacionalnim parkovima zabranjena. To se međutim mijenja već nekoliko godina. U tri zemlje regije u koje smo pogledali pronašli smo gotovo identične rezultate: usprkos zakonodavnoj zaštiti prirode, ova područja od posebne društvenog interesa ipak nisu u potpunosti sačuvana. Gradnja i apartmanizacija unutar zaštićenih dijelova prirode zajednički je problem trima istraženim državama: Crnoj Gori, Bugarskoj i Hrvatskoj. Turizam kao izrazito propulzivna ekonomska grana, navedenim zemljama uništene industrije glavni je izvor zapošljavanja i punjenja javnog proračuna. To argumente koji zaštitu prirode postavljaju kao prioritet najvišeg stupnja čini nedovoljno snažnima jer gladan narod uvijek ima prioritet pred prirodom. Međutim, radi se o lažnoj dilemi. Pitanje nije priroda ili radna mjesta, već takva radna mjesta koja pomažu očuvanju prirode. No, ulaganja u takva radna mjesta zahtijevaju ekonomiju znanja i visokih tehnologija. Balkan je za takvo nešto čini se, još uvijek presiromašan.

Izvor: bilten.org